

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

KGP – 4100-04-01/2013

Nr ewid. 37/2013/P/13/046/KGP

Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 roku w części 53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Warszawa maj 2013 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2012 roku
w części 53 Urząd Ochrony Konkurencji
i Konsumentów**

Dyrektor Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa
i Prywatyzacji

Andrzej Otrębski

Zatwierdzam:
Marian Cichosz

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, maja 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

I. OCENA OGÓLNA I SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI	4
II. ZAŁĄCZNIKI.....	7
Załącznik 1. Wystąpienie pokontrolne	7
Załącznik 2. Dochody budżetowe.....	20
Załącznik 3. Wydatki budżetowe.....	21
Załącznik 4. Zatrudnienie i wynagrodzenia.....	22
Załącznik 5. Kalkulacja oceny końcowej	23
Załącznik 6. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli	24

I. Ocena ogólna i synteza wyników kontroli

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie¹ ocenia wykonanie budżetu państwa w 2012 r. w części 53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Na ocenę ogólną złożyły się pozytywne oceny o planowaniu i realizacji wydatków budżetowych, prowadzeniu ksiąg rachunkowych i nadzorze dysponenta części nad gospodarką finansową oraz pozytywna opinia o sprawozdawczości budżetowej. Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r., planowanie i realizacja dochodów nie były objęte szczegółowym badaniem w części 53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i odstąpiono od dokonania oceny w tym zakresie.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów rzetelnie zaplanował oraz w sposób celowy i gospodarny zrealizował wydatki budżetu państwa w 2012 r.

Prezes Urzędu – dysponent części 53, będący jednocześnie dysponentem III stopnia w odniesieniu do własnego budżetu, zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² – prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu państwa w ww. części. Działania te były realizowane m.in. poprzez analizę kwartalnych informacji o wykonaniu dochodów i wydatków, realizację audytu wewnętrznego, przeprowadzanie kontroli wewnętrznej oraz wniosków pokontrolnych NIK, przekazanych Prezesowi UOKiK po kontroli wykonania w 2011 r. budżetu państwa w części 53.

Szczegółowe wyniki kontroli zostały przedstawione w wystąpieniu pokontrolnym, skierowanym do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, którego kopia stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Informacji.

Synteza

Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje roczne sprawozdania budżetowe UOKiK za 2012 r.:

- Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych,
- Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych,
- Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa,
- Rb-28 Programy z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na Wspólną Politykę Rolną

oraz sprawozdania finansowe za IV kwartał 2012 r.:

- Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych,
- Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

Sprawozdania Urzędu zostały sporządzone na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej, terminowo i zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia 3 lutego

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości oraz negatywna, stosownie do kryteriów zamieszczonych na stronie <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>

² Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej³ oraz z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁴. Sprawozdania przekazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań w 2012 r.

Księgi rachunkowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych oraz wiarygodność ksiąg rachunkowych UOKiK w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej. Powyższą ocenę sformułowano na podstawie przeglądu analitycznego ksiąg oraz badania próby 54 dowodów księgowych oraz odpowiadających im zapisów księgowych statystyczną metodą monetarną⁵ na kwotę 5 365,8 tys. zł, co stanowiło 31,2% wydatków objętych losowaniem. Niezależnie od powyższego badania poddano także dowody (zapisy) księgowe na łączną wartość 312,1 tys. zł, w związku z kontrolą zamówienia publicznego udzielonego z wolnej ręki. Wszystkie wydatki objęte kontrolą stanowiły łącznie 10,5% wydatków zrealizowanych w części 53. Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości, NIK ocenia pozytywnie system rachunkowości Urzędu i skuteczność procedur kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

Dochody budżetu państwa

Zrealizowane dochody wyniosły 101 476 tys. zł i były wyższe o 34,6% od kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2012⁶ w części 53. W porównaniu do dochodów zrealizowanych w 2011 r. wzrosły one 3,5-krotnie. Główną pozycję dochodów UOKiK stanowiły kary pieniężne nakładane przez Prezesa Urzędu na podmioty gospodarcze za nieprzestrzeganie przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów⁷ (96%).

Na koniec 2012 r. w części 53 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 10 494,5 tys. zł, z czego zaległości netto stanowiły 99,4%. W porównaniu do 2011 r., należności ogółem były niższe o 587,6 tys. zł (5,3%), a zaległości wyższe o 1 211,8 tys. zł (13,1%). Wyższa kwota zaległości była spowodowana upływem w grudniu 2012 r. terminu zapłaty kary w wysokości 1 228,3 tys. zł, nałożonej na jeden z podmiotów. Należność ta została wykazana w rocznym sprawozdaniu RB-27 jako zaległość, a ukarany podmiot dokonał wpłaty kary w styczniu 2013 r.

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. kontrola dochodów w części 53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów została ograniczona do przeprowadzenia analizy danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym RB-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

Dane dotyczące dochodów budżetowych przedstawiono w załączniku nr 2 do niniejszej Informacji.

Wydatki budżetu państwa

NIK pozytywnie ocenia planowanie i wydatkowanie środków budżetowych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w 2012 r.

W ustawie budżetowej na rok 2012 wydatki UOKiK ustalono w wysokości 52 988 tys. zł. W trakcie roku plan wydatków zwiększono ze środków rezerwy celowej budżetu państwa łącznie o 2 140,4 tys. zł (tj. o 4%), do kwoty 55 128,4 tys. zł. Wydatki zostały zaplanowane racjonalnie i oszczędnie, a dokonane

³ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

⁴ Dz. U. Nr 43, poz. 247.

⁵ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

⁶ Ustawa budżetowa z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 273).

⁷ Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.

w trakcie roku zmiany w planie wydatków wynikały z potrzeby zapewnienia bieżącego finansowania zadań.

Wydatki zrealizowane w części 53 wyniosły 53 921,3 tys. zł, tj. 97,8% planu po zmianach. W porównaniu do 2011 r. były one niższe o 0,5%. Największy udział w wydatkach miały wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej (25 396,5 tys. zł). Niewykorzystane środki w łącznej wysokości 1 207,1 tys. zł, w tym 310,8 tys. zł z rezerwy celowej, zostały terminowo zwrócone na bieżący rachunek wydatków budżetu państwa. W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej wydatkowania środków nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dane dotyczące wydatków budżetowych w części 53 zaprezentowane zostały w załączniku nr 3 do niniejszej Informacji.

Wydatki bieżące zrealizowane w 2012 r. wyniosły 45 713,2 tys. zł (84,8% wydatków UOKiK ogółem). **Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej** wyniosły 1 539,8 tys. zł (2,85% wydatków UOKiK ogółem). W obu powyższych grupach wydatków największą pozycję (łącznie 94,2%) stanowiły wynagrodzenia oraz pochodne od wynagrodzeń, a także zakupy towarów i usług.

Wydatki majątkowe (8,8% wydatków UOKiK ogółem) były związane z dalszym finansowaniem rozpoczętej w 2011 r. inwestycji polegającej na przebudowie odzyskanych pomieszczeń w budynku UOKiK, z przeznaczeniem na Centrum szkoleniowo-konferencyjne wraz z zapleczem administracyjnym (4 191,6 tys. zł) oraz z uzasadnionymi z punktu widzenia zadań UOKiK zakupami: oprogramowania, serwera, biurowych urządzeń wielofunkcyjnych, a także sprzętu i akcesoriów laboratoryjnych do laboratoriów kontrolno-analitycznych i specjalistycznych Urzędu (549,6 tys. zł). Wydatki były dokonywane w sposób celowy i oszczędny.

Kwota wykorzystana na **dotacje celowe** związane z upowszechnianiem i ochroną praw konsumentów przez cztery organizacje pozarządowe (stowarzyszenia) wyniosła 1 660,4 tys. zł (3,1% wydatków UOKiK ogółem).

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 266,7 tys. zł (0,5% wydatków ogółem w części 53) i dotyczyły m.in. wydatków związanych z oddelegowaniem pracownika UOKiK do Wydziału Ekonomiczno-Handlowego do Stałego Przedstawicielstwa w Brukseli, zwrotu pracownikom Urzędu kosztów nabycia okularów oraz zakupu odzieży i obuwia ochronnego dla pracowników laboratoriów UOKiK.

Wydatki na wynagrodzenia wyniosły 28 834,9 tys. zł⁸ i w porównaniu do 2011 r. były niższe o 4,8 tys. zł. Nie został przekroczony plan wydatków na wynagrodzenia w części 53. Przeciętne zatrudnienie (w przeliczeniu na pełne etaty) w 2012 r. w UOKiK wyniosło 429 osób i było wyższe w porównaniu do 2011 r. o jedną osobę. Przeciętne wynagrodzenie brutto⁹ wyniosło 5 579 zł i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w roku ubiegłym było niższe o 21,40 zł, tj. o 0,4%.

Dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń przedstawiono w załączniku nr 4 do niniejszej Informacji.

⁸ Według danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach budżetowych RB-28 z wykonania planu wydatków.

⁹ Według kwartalnego sprawozdania Rb- 70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach od początku roku do końca IV kwartału 2012 r.

II. Załączniki

Załącznik 1. Wystąpienie pokontrolne

**WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Cichosz**

KGP – 4100-04-01/2013
P/13/046

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/046 – Wykonanie budżetu państwa w 2012 r. w części 53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Agnieszka Kowalska-Fraćzyk, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 85024 z dnia 15 lutego 2013 r.
Jednostka kontrolowana	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Plac Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Krasnodębska-Tomkiel, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

(dowód: akta kontroli str. 1)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie budżetu państwa w 2012 roku w części 53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów².

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012³ dochody w części 53 wyniosły 101 476 tys. zł. Ich wykonanie przekroczyło zaplanowaną kwotę o 34,6%. Rzetelnie zaplanowano oraz w sposób celowy i gospodarny zrealizowano wydatki budżetu państwa w wysokości 53 921,3 tys. zł.

Ocena została sformułowana na podstawie wyników kontroli 10,5% wydatków zrealizowanych w części 53 UOKiK oraz badania analitycznego ksiąg rachunkowych. Księgi rachunkowe prowadzone były prawidłowo, a sprawozdania zostały sporządzone rzetelnie i terminowo. Powyższą ocenę uzasadnia także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości i mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

Prezes UOKiK zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴ prawidłowo sprawowała nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania w 2012 r. budżetu państwa, kontrola dochodów budżetowych w części 53 została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dalej: UOKiK lub Urząd.

³ Ustawa budżetowa z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 273).

⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm., dalej: *ufp*.

W ustawie budżetowej na rok 2012 dochody budżetu państwa w części 53 zostały zaplanowane w kwocie 75 401 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 101 476 tys. zł i były wyższe o 34,6% od kwoty planowanej. W porównaniu do dochodów zrealizowanych w 2011 r. wzrosły one 3,5-krotnie. Główną pozycję dochodów UOKiK stanowiły kary pieniężne nakładane przez Prezesa Urzędu na podmioty gospodarcze za nieprzestrzeganie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W 2012 r. dochody z tego tytułu wyniosły 97 424 tys. zł, co stanowiło 96% dochodów ogółem w części 53 UOKiK. Na wyższe wykonanie miało wpływ przede wszystkim nieujęcie w planie dochodów kar nałożonych w 2012 r. i w 2011 r. już po okresie uwzględnionym do planowania budżetu państwa na rok 2012 oraz kar, co do których w okresie uwzględnionym do planowania złożono apelacje (kary zostały zapłacone w 2012 r.).

Na koniec 2012 r. w części 53 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 10 494,5 tys. zł, z czego zaległości stanowiły 99,4%. W porównaniu do 2011 r., należności ogółem były niższe o 587,6 tys. zł (5,3%), a zaległości wyższe o 1 211,8 tys. zł (13,1%). Wyższa kwota zaległości była spowodowana upływem w grudniu 2012 r. terminu zapłaty kary w wysokości 1 228,3 tys. zł, nałożonej na jeden z podmiotów. Należność ta została wykazana w rocznym sprawozdaniu RB-27 jako zaległość (ukarany podmiot dokonał wpłaty kary w styczniu 2013 r.). Inną pozycję zaległości w wysokości 3 022,3 tys. zł stanowiła kara nałożona na firmę, która następnie ogłosiła upadłość (postępowanie upadłościowe było w toku).

(dowód: akta kontroli str. 99-101, 172-175, 251)

W wyniku realizacji zaleceń audytorów wewnętrznych, sformułowanych w październiku 2011 r., zarządzeniem nr 18 z 20 kwietnia 2012 r. został wprowadzony przez Dyrektora Generalnego nowy regulamin prowadzenia w UOKiK rejestru kar pieniężnych nałożonych przez Prezesa UOKiK.

(dowód: akta kontroli str. 97)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli, zgodnie z przyjętymi założeniami, nie dokonywała oceny prawidłowości planowania i realizacji dochodów budżetowych.

2. Wydatki budżetowe

2.1. Planowanie wydatków budżetowych

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2012 wydatki budżetu państwa w części 53 UOKiK ustalono w wysokości 52 988 tys. zł. Kwoty wydatków zgłoszone przez dysponenta do projektu budżetu w tej części budżetu państwa wyniosły 52 582 tys. zł, tj. 99,2% kwoty ujętej w ustawie budżetowej. W trakcie roku zostały one zwiększone z rezerwy celowej budżetu państwa na podstawie 10 decyzji Ministra Finansów łącznie o kwotę 2 140,4 tys. zł (do kwoty 55 128,4 tys. zł), z przeznaczeniem na:

- zadania realizowane w latach ubiegłych przez gospodarstwo pomocnicze Urzędu (1 325 tys. zł),
- projekt pn. „Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników UOKiK w 2012 r.” w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2007–2013⁵ (221,6 tys. zł),
- działanie pn. „Sieć Europejskich Centrów Konsumentkich ECC-Net Polska” (289,6 tys. zł),
- uzupełnienie wydatków na ubezpieczenie społeczne w związku z podniesieniem wysokości składki rentowej od lutego 2012 r. (300 tys. zł),
- sfinansowanie dodatków służby cywilnej wraz z pochodnymi dla 4 urzędników (4,2 tys. zł).

Łącznie z przyznanych z rezerw celowych środków w wysokości 2 140,4 tys. zł wykorzystano 1 829,6 tys. zł, tj. 85,5%.

⁵ Dalej: POPT.

W wyniku badania wykorzystania przez UOKiK (dysponent III stopnia) środków przeniesionych z rezerw celowych w kwocie 2 140,4 tys. zł ustalono, że zwiększenia te wynikały z potrzeb jednostki i przeznaczone zostały na realizację ww. zadań.

Ponadto Prezes UOKiK dokonała zmian wewnętrznych w planie finansowym Urzędu na podstawie 11 decyzji, na łączną kwotę 4 231,3 tys. zł. Stosownie do art. 171 ust. 3 i 4 *ufp* uzyskała zgodę Ministra Finansów na zmiany planu finansowego obejmującego przesunięcie środków celem zwiększenia wydatków inwestycyjnych, bądź informowała go o zwiększeniu wydatków majątkowych.

(dowód: akta kontroli str.135-143, 146, 231-232)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej planowania wydatków budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena
częstkowa

Zgłoszone przez dysponenta części 53 wydatki zostały zaplanowane racjonalnie i oszczędnie, a dokonane w trakcie roku zmiany w planie wydatków wynikały z potrzeby zapewnienia bieżącego finansowania zadań.

2.2. Realizacja wydatków budżetowych

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w części 53 wydatki wyniosły 53 921,3 tys. zł, tj. 97,8% planu po zmianach. W porównaniu do 2011 r. były one niższe o 244,1 tys. zł, tj. o 0,46%. Podstawową pozycję wydatków UOKiK w 2012 r. (96,6% wydatków ogółem w części) stanowiły wydatki w dziale 750 Administracja publiczna, w rozdziale 75001 Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej i wyniosły 52 065,8 tys. zł, tj. 97,8% planu po zmianach. Najwyższe wydatki w tym rozdziale dotyczyły wynagrodzeń osobowych członków korpusu służby cywilnej (§ 4020) – 25 396,5 tys. zł, składek na ubezpieczenia społeczne (§ 4110) – 4 126 tys. zł, wydatków inwestycyjnych (§ 6050) – 4 191,6 tys. zł. Wydatki w pozostałych rozdziałach w dziale 750 wyniosły 1 851,6 tys. zł, z tego w rozdziale 75095 Pozostała działalność – 1 660,4 tys. zł (dotacje celowe) oraz w rozdziale 75076 Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa przez RP w Radzie Unii Europejskiej – 191,2 tys. zł (wydatki zrealizowane do 30 czerwca 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 252)

Niewykorzystane środki w łącznej wysokości 1 207,1 tys. zł, w tym 310,8 tys. zł z rezerwy celowej, zostały terminowo zwrócone na bieżący rachunek wydatków budżetu państwa. Na kwotę niewykonanych wydatków składały się przede wszystkim:

- wydatki bieżące na kwotę 963,6 tys. zł, niewykorzystane m.in. w związku z:
 - nieopłaceniem składek społecznych ZUS oraz składek na Fundusz Pracy od wynagrodzeń zgodnie z sugestiami Ministerstwa Finansów, aby składki za miesiąc grudzień 2012 r. opłacić w styczniu 2013 r. (509,7 tys. zł),
 - niezrealizowaniem w grudniu 2012 r. wydatków w § 4210 (Zakup materiałów i wyposażenia) z uwagi na informację Ministerstwa Finansów z dnia 19 grudnia 2012 r. o realizacji wyłącznie wydatków wymagalnych (138,7 tys. zł),
 - oszczędnościami z tytułu realizacji zakupu odczynników, paliwa do samochodów i prasy (30,7 tys. zł) oraz wynikającymi z braku wpływu w grudniu 2012 r. faktur za usługi zrealizowane w ww. miesiącu (52,1 tys. zł),
- środki dotyczące współfinansowania projektów z udziałem środków UE na kwotę 194,9 tys. zł, przede wszystkim w związku z niewykonaniem wydatków związanych z realizacją POPT, na skutek nieobecności pracowników spowodowanej absencją z powodu choroby, urlopami macierzyńskimi i bezpłatnymi oraz nieobsadzeniem wszystkich wakatów, a także oszczędnościami związanymi z funkcjonowaniem Europejskiego Centrum Konsumentckiego⁶,

⁶ Dalej: ECK.

- środki niewykorzystane na dotacje celowe w łącznej wysokości 39,6 tys. zł (kwota nierozdysponowana w wyniku konkursów oraz środki zwrócone przez organizację pożytku publicznego).

(dowód: akta kontroli str. 93-95)

Po włączeniu UOKiK w kwietniu 2011 r. do systemu dziennego zapotrzebowania na środki budżetowe, NBP na koniec każdego dnia roboczego dokonywał automatycznych zwrotów niewykorzystanych środków z rachunku Urzędu na centralny rachunek bieżący budżetu państwa, pozostawiając limit w wysokości nie wyższej niż 5 tys. zł. W ciągu roku zasilanie rachunku UOKiK w środki odbywało się zgodnie z harmonogramem przekazany do Ministerstwa Finansów na początku 2012 r. Harmonogram zasilania został zmodyfikowany na grudzień 2012 r. (zwiększenie zasilenia) i był związany z decyzjami Ministra Finansów zwiększającymi budżet UOKiK z rezerwy celowej oraz środkami pozostałymi w planie części 53, które były automatycznie zwracane na centralny rachunek budżetu państwa w trakcie roku.

(dowód: akta kontroli str. 147-166)

Badanie, wylosowanej metodą monetarną, próby 54 wydatków o łącznej wartości 5 365,8 tys. zł (w tym 6 wydatków majątkowych na kwotę 4 026,5 tys. zł) oraz wydatków na kwotę 312,1 tys. zł, związanych z realizacją zamówienia udzielonego z wolnej ręki, nie wykazało nieprawidłowości. Wydatki te stanowiły 10,5% wydatków ogółem w części 53. Zbadane wydatki były dokonywane zgodnie z zasadami określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 1 *ufp*, tj. w sposób celowy i oszczędny. Środki publiczne zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, tj. na realizację inwestycji polegającej na adaptacji pomieszczeń po byłej restauracji „Sofia” na centrum konferencyjno-szkoleniowe wraz zapleczem administracyjnym Urzędu, na badanie próbek paliw ciekłych i gazu w ramach systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw, na ochronę budynku UOKiK, na zakup materiałów biurowych, zakup 3 wielofunkcyjnych urządzeń biurowych, zakup oprogramowania, przeprowadzenie szkolenia dla pracowników, opłaty czynszowe i za media w związku z wynajmem powierzchni użytkowej dla laboratoriów i delegatur wchodzących w strukturę organizacyjną UOKiK.

Objęte kontrolą postępowanie o zamówienie publiczne na łączną kwotę 351 tys. zł w trybie z wolnej ręki dotyczyło wykonywania usług badania próbek paliw ciekłych w ramach systemu monitorowania i kontroli jakości paliw realizowanego przez Prezesa UOKiK na podstawie *ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw*⁷. Zamówienie składało się z dwóch części i zostało udzielone dwóm podmiotom jako zamówienie uzupełniające. W wyniku analizy dokumentacji tego zamówienia stwierdzono, że zostało ono przeprowadzone zgodnie z procedurami określonymi w *ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*⁸. Rzetelnie prowadzono dokumentację postępowania, a rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności z tytułu realizacji umów na ww. usługi.

UOKiK zrealizował wniosek NIK (sformułowany po ubiegłorocznej kontroli wykonania budżetu państwa w 2011 r. w części 53⁹), dotyczący podjęcia działań organizacyjnych zapewniających niezwłoczne zamieszczanie w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszeń o zawarciu umów, stosownie do wymagań określonych w *Prawie zamówień publicznych*. Ponadto Dyrektor Generalny UOKiK wydał nowe *zarządzenie nr 19 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie ustalenia niektórych procedur kontroli finansowej i oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków*. Konieczność aktualizacji poprzedniego zarządzenia nr 16 z 2007 r. (ze zm. z 2008 r.) z uwagi na zmianę stanu prawnego także została zidentyfikowana podczas ww. kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str.8, 23-44, 241-244, 246-250)

⁷ Dz. U. Nr 169, poz. 1200 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁹ Wystąpienie pokontrolne (znak KGP-4100-04-1/2012) z dnia 25 kwietnia 2012 r., skierowane do Prezesa UOKiK.

W ustawie budżetowej na rok 2012 określono kwotę na dotacje celowe w wysokości 1 700 tys. zł, tj. na tym samym poziomie jak w 2011 r. Kwota ta nie była zwiększana w trakcie roku. Dotacje celowe na zadania publiczne związane z upowszechnianiem i ochroną praw konsumentów zostały przekazane do czterech podmiotów pozarządowych, tj. do: Federacji Konsumentów, Stowarzyszenia Konsumentów Polskich, Stowarzyszenia Rzeczników Konsumentów, Stowarzyszenia Krzewienia Edukacji Finansowej. UOKiK zawarł z tymi organizacjami (stowarzyszeniami) łącznie 20 umów na realizację następujących zadań: „Infolinia Konsumentka w latach 2012-2014”, „Prowadzenie bezpłatnego poradnictwa i pomocy prawnej w zakresie uprawnień konsumentów oraz dochodzenia ich roszczeń” na terenie poszczególnych województw, „Opracowanie, redakcja i elektroniczna dystrybucja biuletynu dla rzeczników konsumentów”, „Konsumentkie Centrum e-mail. E-poradnictwo”, „Szkolenia prawne dla powiatowych/miejskich rzeczników konsumentów i przedstawicieli organizacji konsumenckich”, „Edukacja finansowa – zapobieganie nadmiernemu zadłużeniu”, „Edukacja dla seniorów – Bądź świadomym konsumentem – szkolenia”. Beneficjentów dotacji wyłoniono w drodze otwartych konkursów przeprowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie¹⁰. W ogłoszeniach o konkursach umieszczane były m.in. zasady przyznawania dotacji oraz warunki realizacji zadań. Zrealizowany został wniosek pokontrolny NIK sformułowany po kontroli wykonania budżetu państwa w 2011 r., dotyczący zamieszczania w ogłoszeniach o konkursach wymogu uzyskania przez podmiot realizujący zadanie publiczne akceptacji treści materiałów edukacyjnych przez UOKiK (dot. m.in. programu wykładów, materiałów szkoleniowych, treści ankiet, publikacji edukacyjnych, projektów broszur i plakatów itp.).

Umowy na realizację ww. zadań zostały zawarte na łączną kwotę 1 674,4 tys. zł. Faktycznie wykorzystana kwota na dotacje celowe wyniosła 1 660,4 tys. zł, tj. 97,7% planowanych na ten cel wydatków. Środki niewykorzystane do końca 2012 r. na łączną kwotę 14 tys. zł (wraz z odsetkami) zostały zwrócone przez beneficjentów na konto UOKiK w styczniu 2013 r. W wyniku zwrotów dokonanych przez organizacje pozarządowe oraz w wyniku nierozdysponowania wszystkich środków na dotacje celowe UOKiK łącznie zwrócił do Ministerstwa Finansów kwotę 39,6 tys. zł.

Kwestie związane z udzielaniem i realizacją dotacji m.in. w 2012 r. były przedmiotem kontroli NIK w zakresie ochrony klientów dokonujących zakupów w sklepach Internetowych (P/12/053). Wyniki tej kontroli zostały przedstawione w przekazanym Prezesowi UOKiK wystąpieniu pokontrolnym nr KGP-4101-03-01/2012 z dnia 20 grudnia 2012 r. Stwierdzono tam m.in., że udzielanie dotacji odbywało się zgodnie z obowiązującymi przepisami i na zadania określone w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów¹¹, jednak w ocenie NIK przyjęta w badanym okresie (2009 – I półrocze 2012 r.) formuła podziału dotacji na województwa nie zapewniała prowadzenia bezpłatnego poradnictwa dla konsumentów na terenie całego kraju. W związku z powyższym jeden z wniosków pokontrolnych sformułowanych w wystąpieniu dotyczył podjęcia działań w celu wypracowania systemu udzielania dotacji na zadania zlecone, zapewniającego prowadzenie ww. poradnictwa na obszarze całej Polski.

(dowód: akta kontroli str. 11-19, 228-230, 245, 253)

Zrealizowane wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 45 713,2 tys. zł, tj. 84,8% wydatków ogółem w części 53 i były niższe od planu po zmianach o 963,5 tys. zł, tj. o 2,1%, oraz niższe od wykonanych wydatków bieżących w roku poprzednim o 625,7 tys. zł, tj. o 1,4%. W porównaniu do 2011 r. największy wzrost wydatków w tej grupie wystąpił:

- w § 4270 Zakup usług remontowych – o 149 tys. zł, tj. o 20,2% – związany był z remontami pomieszczeń laboratoriów (wraz z wymianą oświetlenia), delegatur i centrali Urzędu oraz remontami urządzeń stanowiących wyposażenie laboratoriów;
- w § 4410 Podróże służbowe krajowe – o 73,1 tys. zł, tj. o 20,2% – na skutek większej liczby szkoleń centralnych dla pracowników delegatur i laboratoriów zamiejscowych

¹⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.

¹¹ Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.

oraz wyższej kwoty przeznaczonej na zakup usług noclegowych dla pracowników zamiejscowych;

- w § 4420 Podróże służbowe zagraniczne – o 90,4 tys. zł, tj. o 23,4% – wynikał z podwyżki cen biletów lotniczych na trasie między Warszawą a Brukselą (najczęstszy kierunek wyjazdów służbowych pracowników UOKiK) w związku z ograniczeniem linii obsługujących ten kurs;
- w § 4430 Różne opłaty i składki – o 29,2 tys. zł, tj. o 40,5 % – wynikał z ubezpieczenia większej liczby jednostek Urzędu, rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o Centrum szkoleniowo-konferencyjne oraz podwyższenia kosztów ubezpieczenia pracowników podczas służbowych podróży zagranicznych;
- w § 4550 Szkolenia członków korpusu służby cywilnej – o 52,7 tys. zł, tj. o 21% – i był związany z większą liczbą szkoleń zorganizowanych dla pracowników centrali UOKiK, delegatur oraz laboratoriów (w 2012 r. w szkoleniach wzięło udział ponad 2-krotnie więcej pracowników niż w 2011 r.)¹².

Największe zmniejszenie wydatków w części 53 w porównaniu do 2011 r. (o 228,6 tys. zł, tj. o 78,6%) nastąpiło w odniesieniu do podatku od nieruchomości. W związku z błędnym zakwalifikowaniem w 2011 r. powierzchni zajmowanej przez Urząd, jako w całości związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej, został zapłacony podatek w wyższej wysokości. W 2012 r. Urząd złożył korektę deklaracji podatkowej, w wyniku której nadpłata podatku za rok poprzedni została zwrócona na konto UOKiK i przekazana na dochody budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli str. 89-91, 252-253)

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE wyniosły 1 539,8 tys. zł, tj. 2,85% wydatków ogółem w części 53 i były niższe od planu po zmianach o 194,9 tys. zł, tj. o 11,2%, oraz wyższe od wykonanych wydatków w tej grupie w roku poprzednim o 537,9 tys. zł, tj. o 53,7%. Były one związane z realizacją POPT oraz Umowy nr 2011 8121 o dotację projektu Sieć ECK ECC-Net Polska. Poprawność wydatkowania środków pochodzących z funduszy Komisji Europejskiej oraz budżetu UOKiK w ramach ww. umowy była przedmiotem audytu przeprowadzonego w Urzędzie. Poza zamieszczeniem na stronie internetowej oraz w drukowanych materiałach informacji niezgodnych z oświadczeniem zawartym w ww. umowie, nie stwierdzono innych uchybień, w tym w zakresie kwalifikowalności wydatków oraz prowadzenia ewidencji finansowo-księgowej związanej z realizowanym projektem.

(dowód: akta kontroli str. 96, 66-72, 206-208, 253)

W obu powyższych grupach wydatków – bieżących i na współfinansowanie projektów z udziałem projektów UE, dominującą pozycję (łącznie 94,2%) stanowiły wynagrodzenia, pochodne od wynagrodzeń oraz zakupy towarów i usług (§ 421–§ 440). Wśród tych ostatnich największe wydatki dotyczyły: zakupu usług pozostałych, zakupu materiałów i wyposażenia, zakupu usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii, zakupu energii i opłaty czynszowe.

Wydatki na wynagrodzenia¹³ wyniosły 28 834,9 tys. zł i w porównaniu do 2011 r. były niższe o 4,8 tys. zł. W ramach kontroli sprawdzono stan zatrudnienia i realizację wydatków na wynagrodzenia oraz wydatki na sfinansowanie wypłat wynikających z zawartych umów zleceń i umów o dzieło. Planowane wydatki na wynagrodzenia nie zostały przekroczone.

Przeciętne zatrudnienie¹⁴ w 2012 r. w części 53 wyniosło 429 osób i było wyższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2011 r. o jedną osobę (w statusie zatrudnienia 03 – członkowie korpusu służby cywilnej).

Przeciętne wynagrodzenie¹⁵ w 2012 r. wyniosło 5 579 zł i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2011 r. było niższe o 21,4 zł, tj. o 0,4%.

¹² Wyjaśnienia Dyrektora Generalnego Pani Moniki Bronkau-Ługowskiej z dnia 18 marca 2013 r.; pismo znak BDG-091-1113/2013.

¹³ Według danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach budżetowych RB-28 z wykonania planu wydatków.

¹⁴ W przeliczeniu na pełne etaty.

¹⁵ Według kwartalnego sprawozdania Rb- 70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

Na wynagrodzenia bezosobowe w części 53¹⁶ z tytułu realizacji 57 umów zlecenia i o dzieło, zawartych z osobami spoza kontrolowanej jednostki, wydatkowano w 2012 r. łącznie 569,5 tys. zł, w tym kwotę 139,9 tys. zł w ramach § 4170 (wydatki bieżące) oraz kwotę 429,6 tys. zł w ramach środków na współfinansowanie programów z udziałem środków UE (na wypłatę za umowy zlecenia dla zleceniobiorców ECK – § 4171 i § 4172). W 2012 r. w UOKiK nie zawierano i nie finansowano umów zlecenia i umów o dzieło z pracownikami Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 185, 259-260)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 266,7 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach i w porównaniu do 2011 r. były wyższe o 151 tys. zł, tj. o 130,5%. Wyższe niż 2011 r. wykonanie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych wynikało z realizacji porozumienia zawartego między Urzędem a Ministerstwem Gospodarki w związku z oddelegowaniem pracownika UOKiK do Wydziału Ekonomiczno-Handlowego do Stałego Przedstawicielstwa w Brukseli. Wartość związanych z tym wydatków w 2012 r., poza comiesięczną wypłatą pracownikowi dodatku zagranicznego, wyniosła 87 tys. zł (koszt czynszu i opłat za mieszkanie, koszty leczenia itp.).

(dowód: akta kontroli str. 96-97, 252-253)

Wydatki majątkowe (wydatki inwestycyjne i zakupy inwestycyjne) w części 53 zostały w całości zrealizowane w dziale 750 Administracja publiczna, rozdziale 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej i wyniosły 4 741,2 tys. zł, co stanowiło 99,8% planu po zmianach. Wydatki te były niższe od wykonania w 2011 r. o 311,8 tys. zł, tj. o 6,2%.

W ustawie budżetowej na rok 2012 na zakupy inwestycyjne (§ 6060) zaplanowano kwotę 1 330 tys. zł, czyli na poziomie zbliżonym do wykonania w 2010 r. i ustawy budżetowej na rok 2011. Zakres rzeczowy zakupów, który były przewidziany w ramach tej kwoty został wskazany w uzasadnieniu do formularza BW-I, przesłanym do Ministerstwa Finansów w kwietniu 2011 r. W trakcie 2012 r. wydatki na ww. zakupy zostały zmniejszone w wyniku wewnętrznych zmian planu finansowego Urzędu o 780 tys. zł (do kwoty 550 tys. zł) i przesunięte do § 6050 w celu zapewnienia środków na dokończenie inwestycji budowlanej prowadzonej przez UOKiK.

Na zakupy inwestycyjne (§ 6060) Urząd wydatkował kwotę 549,6 tys. zł (99,9% planu po zmianach). Były one uzasadnione z punktu widzenia realizowanych zadań UOKiK i dotyczyły przede wszystkim zakupu: oprogramowania Oracle, serwera, biurowych urządzeń wielofunkcyjnych, a także sprzętu i akcesoriów laboratoryjnych do laboratoriów kontrolno-analitycznych i specjalistycznych Urzędu.

W związku ze zmniejszeniem w trakcie roku kwoty przewidzianej w § 6060 w ustawie budżetowej per saldo o 58,7% UOKiK zrezygnowała z części zaplanowanych (na etapie tworzenia planu finansowego na 2012 r.) zakupów urządzeń laboratoryjnych oraz sprzętu informatycznego, w tym np. 23 zestawów komputerowych dla pracowników UOKiK.

Wydatki inwestycyjne (§ 6050) Urząd zrealizował na kwotę 4 191,6 tys. zł (99,8% planu po zmianach). Dotyczyły one dalszego finansowania rozpoczętej w 2011 r. inwestycji polegającej na przebudowie pomieszczeń w budynku UOKiK, odzyskanych po byłej restauracji „Sofia”, z przeznaczeniem na Centrum szkoleniowo-konferencyjne wraz z zapleczem administracyjnym, a także sfinansowania nadzoru autorskiego i inwestorskiego nad tą inwestycją oraz oklejenia folią szyb zewnętrznych w ww. Centrum. Inwestycja została odebrana protokołem końcowym w terminie wynikającym z umowy z wykonawcą inwestycji (22 czerwca 2012 r.). Decyzją z dnia 21 listopada 2012 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego m.st. Warszawy udzielił UOKiK pozwolenia na użytkowanie powierzchni Centrum.

(dowód: akta kontroli str. 92, 117-118, 135-143, 146, 185, 253, 255-258)

Zobowiązania w części 53 budżetu państwa na koniec 2012 r. wyniosły 2 967,2 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na koniec 2011 r. o 398,7 tys. zł, tj. o 15,5%. Główną pozycję

¹⁶ W § 4170, § 4171 i § 4172.

(2 844,2 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń. Zobowiązania wymagalne na koniec 2012 r. nie wystąpiły.
(dowód: akta kontroli str. 95-96)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej wydatkowania środków nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wydatkowanie środków budżetowych.

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

3.1. Mechanizmy zapewniające kontrolę prawidłowości sporządzania sprawozdań

Opis stanu
faktycznego

W ramach części 53 nie ustalono formalnych (pisemnych) procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych przez dysponenta III stopnia.

Dyrektor Generalny Pani Monika Bronkau-Ługowska wyjaśniła m.in., że w Wydziale Finansowo-Księgowym UOKiK w zakresie kontroli sporządzania sprawozdań budżetowych czynności wykonuje główny księgowy oraz naczelnik wydziału i wynikają one z zajmowanego stanowiska oraz zakresu czynności na stanowisku pracy. NIK przyjmuje do wiadomości stanowisko Pani Moniki Bronkau-Ługowskiej¹⁷, że działaniem niezasadnym byłoby tworzenie procedury, z której korzystałyby dwie osoby, w sytuacji gdy ich zakresy czynności wyczerpują treść określoną w jednym z dokumentów wymienionych w standardzie 10 *Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 roku w sprawie standardów kontroli zarządczej dla jednostek sektora finansów publicznych*¹⁸.

W wyniku analizy działań faktycznie podejmowanych w okresie objętym kontrolą przez pracowników UOKiK w zakresie kontroli sprawozdań jednostkowych sporządzanych przez dysponenta trzeciego stopnia stwierdzono, że działania te były wystarczające, aby na akceptowalnym poziomie ograniczyć ryzyko, że dane wykazane w tych sprawozdaniach będą nierzetelne.

(dowód: akta kontroli str. 258)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej skuteczności procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia przez UOKiK rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2012:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb - 23),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków

¹⁷ Pismo z dnia 28 marca 2013 r., znak: BDG-091-1 (18)/13.

¹⁸ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na Wspólną Politykę Rolną (Rb-Programy),

a także

– sprawozdania finansowe za IV kwartał 2012 r. o stanie:

- a) należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- b) zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone w terminach określonych w *rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia: 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej*¹⁹ i *4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*²⁰.

Sprawozdania te pokazują prawdziwy obraz dochodów i wydatków, a także należności i zobowiązań w 2012 r. Zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-23 dochody wykonane i przekazane na rachunek bieżący budżetu państwa wyniosły 101 476 038,09 zł i były zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27. Wydatki wykazane zostały w kwocie 53 921 277,03 zł i były równe kwocie ujętej w sprawozdaniu Rb-28. Wykazany w sprawozdaniu Rb-23 zerowy stan środków na rachunku bieżącym został potwierdzony przez Oddział Okręgowy NBP w Warszawie w dniu 1 lutego 2013 r.

Przedstawiona w rocznym sprawozdaniu Rb-27 kwota dochodów wykonanych była zgodna z ewidencją księgową, tj. z zapisami na koncie 131 i wynosiła 101 476 tys. zł. Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów budżetowych, prowadzona w systemie finansowo-księgowym do konta 131, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

Kwota wydatków ogółem za 2012 r. wykazana w rocznym sprawozdaniu Rb-28 wyniosła 53 921,3 tys. zł i była zgodna z zapisami na koncie 130 po stronie Ma i kwotą środków otrzymanych w 2012 r. z Ministerstwa Finansów. Analityczna ewidencja zrealizowanych wydatków budżetowych, prowadzona do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

Kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu Rb-28 Programy były zgodne z odpowiednimi wydatkami ujętymi w sprawozdaniu Rb-28 w zakresie współfinansowania krajowego oraz współfinansowania z budżetu Unii Europejskiej.

Kwota należności ogółem wykazana w kwartalnym sprawozdaniu Rb-N wyniosła 10 817,7 tys. zł i wynikała z ewidencji na kontach rozrachunkowych zespołu 2.

W UOKiK nie wystąpiły zobowiązania wymagalne oraz zobowiązania z tytułu papierów wartościowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz przyjętych depozytów, podlegające wykazaniu w kwartalnym sprawozdaniu Rb-Z.

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. badanie rocznego sprawozdania z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności kwot wydatków ujętych w tych sprawozdaniach z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości ich sporządzenia. Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb BZ1) były zgodne z zapisami po stronie Ct konta 990 Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym. Sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w *rozporządzeniu*

¹⁹ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

²⁰ Dz. U. Nr 43, poz. 247 ze zm.

Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym²¹.

(dowód: akta kontroli str. 167-223)

Wniosek pokontrolny sformułowany po kontroli wykonania budżetu państwa w 2011 r., w zakresie ustanowienia zasad dotyczących sporządzania sprawozdań budżetowych łącznych UOKiK zrealizował poprzez wprowadzenie procedury generowania sprawozdań z systemu finansowo-księgowego, co powinno eliminować możliwość przeniesienia błędnych danych do sprawozdań zbiorczych i łącznych²². W wyniku kontroli budżetowych sprawozdań łącznych za rok 2012 nie stwierdzono błędów w przenoszeniu danych.

(dowód: akta kontroli str. 7-8)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej sporządzania rocznych sprawozdań budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie roczne sprawozdania budżetowe i kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych oraz pozytywnie zgodność kwot wydatków ujętych w sprawozdaniach z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym z ewidencją księgową.

4. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

UOKiK posiadał opracowane i zatwierdzone do stosowania procedury kontroli finansowo-księgowej dokumentów. Zatwierdzanie zapisów księgowych odbywało się na bieżąco. Dokumentacja zasad rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*²³.

W Urzędzie ewidencja finansowo-księgową była prowadzona w systemie księgowości komputerowej Macrologic Xpertis Finanse i Księgowość wersja 11.22. Stosownie do założeń kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. nie przeprowadzono kontroli systemu, gdyż nie był on w okresie ostatnich 3 lat zmieniany i istotnie modyfikowany, a jego funkcjonowanie nie było kwestionowane przez Najwyższą Izbę Kontroli w poprzednich kontrolach.

(dowód: akta kontroli str. 261)

Badanie przeprowadzono w UOKiK w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (testy kontroli) oraz wiarygodności zapisów księgowych pod kątem prawidłowości wartości transakcji (zgodność z fakturą oraz zgodność faktury z umową, zamówieniem), okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych (a w konsekwencji ujęcia w sprawozdaniach budżetowych). Próbę do badania wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiących podstawę płatności w 2012 r. oraz odpowiadających tym dokumentom zapisów księgowych. W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy, przedstawionych do kontroli w formie elektronicznej, wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2012 r. (wg daty księgowania) na koncie 130 – wydatki. Spośród ww. pozycji operacji wyeliminowano zapisy:

- dotyczące wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych – ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości,
- będące poleceniami przelewu i stanowiącymi wyciągi bankowe – jako zapisy wtórne do zapisów obrazujących faktury i dokumenty im równoważne,
- dotyczące transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 50 zł).

²¹ Dz. U. Nr 298, poz. 1766.

²² Wyjaśnienia zawarte w piśmie z dnia 11 marca 2013 r., znak: BGD-091-1(9)/13.

²³ Dz. U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223 ze zm.

Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania próby 54 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych statystyczną metodą monetarną²⁴ na kwotę 5 365,8 tys. zł, co stanowiło 31,2% wydatków objętych losowaniem (populacja o wartości 17 201,6 tys. zł). Niezależnie od powyższego badaniu poddano także dowody (zapisy) księgowe na łączną wartość 312,1 tys. zł, w związku z kontrolą zamówienia publicznego udzielonego z wolnej ręki. Wydatki objęte badaniem stanowiły łącznie 10,5% wydatków zrealizowanych w części 53. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym.

(dowód: akta kontroli str. 246-250)

Na podstawie badania wylosowanej próby 54 dowodów księgowych, przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych UOKiK, a także pisma dyscyplinującego pracowników do przestrzegania obowiązujących w Urzędzie procedur ustalono, że został wykonany wniosek pokontrolny sformułowany po kontroli wykonania budżetu państwa w 2011 r., dotyczący zapewnienia przestrzegania obowiązującej w Urzędzie „Instrukcji w sprawie sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych” z 2010 r. w zakresie terminowości sprawdzenia dowodu pod względem merytorycznym oraz datowania opisu merytorycznego.

(dowód: akta kontroli str. 7,9)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie spełnienia wymogów formalnych dotyczących poprawności dowodu, kontroli bieżącej i dekretacji dowodu oraz poprawności zapisu dowodu w księgach rachunkowych.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

5. Działania podejmowane przez dysponenta części budżetu państwa w ramach nadzoru i kontroli

Opis stanu
faktycznego

Dysponent główny części 53 prawidłowo sprawował w 2012 r. nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej, według zasad określonych w art. 175 *ufp*. Nadzór i kontrola była realizowana m.in.:

- w formie pisemnych analiz kwartalnych o wykonaniu dochodów i wydatków sporządzanych przez Departament Budżetu i Administracji;
- poprzez 3 kontrole przeprowadzone przez pracowników UOKiK w komórkach organizacyjnych Urzędu, jedną kontrolę w organizacji pozarządowej oraz 2 kontrole prowadzone w dwóch wojewódzkich inspektoratach Inspekcji Handlowej; sformułowane na podstawie kontroli wnioski i zalecenia były na bieżąco realizowane przez adresatów;
- poprzez realizację planu audytu wewnętrznego, w tym poprzez przeprowadzenie w 2012 r. audytu w zakresie organizacji i funkcjonowania Wydziału Informatyki oraz audytu umowy o dotację projektu Sieć ECK ECC-Net Poland, a także czynności sprawdzających wdrożenie zaleceń sformułowanych w związku audytem w zakresie ewidencjonowania, monitorowania i egzekwowania kar pieniężnych przez Prezesa UOKiK i audytem dotyczącym przyjmowania i zwalniania pracowników Urzędu (pozytywne oceny). Adresaci sprawozdań zawierających wyniki audytu podejmowali działania mające na celu usunięcie uchybień lub usprawnienie funkcjonowania jednostki, informując o tym audytorów wewnętrznych.

²⁴ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej sprawowanego nadzoru i kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane przez dysponenta części budżetu państwa w ramach nadzoru i kontroli.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Warszawa, dnia 10 kwietnia 2013 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Marian Cichosz

.....
podpis

Załącznik 2. Dochody budżetowe

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
		tys.				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 53*, w tym:	28 907	75 401	101 476	35,1	134,6
1.	Dział 750 Administracja publiczna	28 907	75 401	101 476	35,1	134,6
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	27 237	71 801	100 146	36,8	139,5
1.1.1.	§ 0580 Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	26 324	71 800	97 424	37,0	135,7
1.1.2.	§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	1 086	-	2 711	249,6	-
1.2.	Rozdział 75094 Dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z tytułu przejętych zadań, które w 2010 r. były realizowane przez gospodarstwa pomocnicze	1 670	3 600,0	1 330	79,6	36,9
1.2.1	§ 0750 Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa	1 670	3 600,0	1 330	79,6	36,9

* Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

Załącznik 3. Wydatki budżetowe

Lp.	Wyszczególnienie	2011		2012		6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem cz. 53*, w tym:	54 165	52 988	55 128	53 921	99,5	101,8	97,8
1.	Dział 750 Administracja publiczna	54 161	52 984	55 128	53 921	99,6	101,8	97,8
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, w tym m.in.:	51 941	51 075	53 215	52 066	100,2	101,9	97,8
	§ 3020 Wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń	76	30	234	234	307,9	780,0	100,0
	§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe	147	150	150	140	94,9	93,3	93,3
	§ 4171 Wynagrodzenia bezosobowe ECK	165	0	214	209	127,1	-	97,9
	§ 4172 Wynagrodzenia bezosobowe ECK	0	280	225	220	-	78,6	97,9
	§ 4174 Wynagrodzenia bezosobowe	246	0	0	0	0	-	-
	§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia	1 883	2 163	2 292	2 153	114,3	99,5	93,9
	§ 4260 Zakup energii	1 280	550	1 380	1 376	107,5	250,2	99,7
	§ 4270 Zakup usług remontowych	737	200	940	886	120,2	443,0	94,3
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	2 951	3 300	2 812	2 760	93,5	83,6	98,2
	§ 4350 Opłaty za usługi dostępu do Internetu	54	40	60	57	105,7	143,5	95,7
	§ 4370 Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej	160	260	163	156	97,5	60,0	95,7
	§ 4390 Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	1 677	2 000	1 487	1 425	85	71,3	95,8
	§ 4400 Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe	1 339	1 650	1 377	1 375	102,7	83,3	99,9
	§ 4410 Podróże służbowe krajowe	361	310	440	434	120,2	140,0	98,6
	§ 4420 Podróże służbowe zagraniczne	389	450	485	480	123,4	106,7	99,0
	§ 4430 Różne opłaty i składki	74	80	105	104	140,5	130,0	99,0
	§ 4440 Odpisy na ZFŚS	530	514	528	528	99,6	102,7	100,0
	§ 4480 Podatek od nieruchomości	290	100	65	62	21,4	62,0	95,4
	§ 4550 Szkolenia członków korpusu służby cywilnej	252	560	335	305	121,0	54,5	91,0
	§ 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	4 443	2 500	4 200	4 192	94,4	167,7	99,8
	§ 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	610	1 330	550	550	90,2	41,4	100,0
1.2.	Rozdział 75076 Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej	564	209	209	191	33,9	91,4	91,4
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	144	0	117	106	73,6	-	89,8
1.3.	Rozdział 75095 Pozostała działalność	1 656	1 700	1 700	1 660	100,3	97,6	97,6
	§ 2810 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom	59	0	0	0	0	-	-
	§ 2820 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	1 597	1 700	1 700	1 660	103,9	97,6	97,6
2.	Dział 752 Obrona narodowa	4	4	4	4	100,0	100,0	100,0
2.1.	Rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	4	4	4	4	100,0	100,0	100,0

* Dane na podstawie rocznych sprawozdań Rb-28 z wykonania planu wydatków.

Załącznik 4. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2011			Wykonanie 2012			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osoby	tys. zł	zł	osoby	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem cz. 53, w tym:	428	28 763,6	5 600,4	429	28 720,9	5 579,0	99,6
1.	Dział 750 Administracja publiczna	428	28 763,6	5 600,4	429	28 720,9	5 579,0	99,6
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, w tym	428	28 635,7	5 575,5	429	28 660,9	5 567,4	99,9
	wg statusu zatrudnienia*:							
	01	13	472,5	3 028,8	13	504,5	3 234,2	106,8**
	02	3	351,0	9 750,0	3	390,6	10 849,2	111,3***
	03	412	27 812,2	5 625,4	413	27 765,8	5 602,5	99,6
1.2.	Rozdział 75076 Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej							
	status zatrudnienia* 03	0	128,0	-	0	60,0	-	46,9
1.3.	Razem rozdziały 75001 i 75076							
	status zatrudnienia* 03	412	27 940,2	5 651,3	413	27 825,8	5 614,6	99,4

* Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103):

- 01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń,
- 02 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe,
- 03 członkowie korpusu służby cywilnej.

** Wzrost w 2012 r., w porównaniu do 2011 r., wynagrodzeń dla osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń o 6,8% wynikał głównie z wypłaty w 2012 r. nagród jubileuszowych dla sześciu pracowników oraz ze wzrostu w ciągu roku stanu zatrudnienia o 0,5 etatu

*** Wzrost wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w 2012 r. wynikał z faktu, iż w 2011 r., jeden z członków kierownictwa Urzędu przebywał na kilkumiesięcznym zwolnieniu lekarskim, w związku z czym nie obciążał budżetu UOKiK.

Załącznik 5. Kalkulacja oceny końcowej części 53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Oceny wykonania budżetu części 53 dokonano stosując kryteria¹⁰ oparte na wskaźnikach wartościowych, opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2012 roku¹¹.

Dochody: Wielkości dochodów nie uwzględniono przy ustalaniu wartości G, gdyż zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa w części 53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów planowanie i realizacja dochodów nie były objęte szczegółowym badaniem i nie dokonywano ich oceny.

Wydatki (wydatki budżetu krajowego): 53 921 tys. zł

Łączna kwota G: 53 921 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1$

Nieprawidłowości w wydatkach: nie stwierdzono

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna (5)

Wynik końcowy Wk: $5 \times 1 = 5$

Ocena końcowa: pozytywna.

¹⁰ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

¹¹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

Załącznik 6. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Komisja Finansów Publicznych
8. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
9. Komisja Gospodarki
10. Minister Finansów
11. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów